

Prepis: Gabika Linczényiová
Preklad: Lukáš Chmelík, Gabika Linczényiová
Korektúry: Arnošt Kořínek

Čhögjal Namkhai Norbu: Verejná prednáška v Bratislave

Prajem dobrý večer Vám všetkým. Som tu po prvý krát a som veľmi rád, že sa môžem s vami stretnúť. Možno už tušíte o čom budem hovoriť. Budem sa vám to snažiť vysvetliť ako najlepšie viem a čo najjednoduchším spôsobom.

Vo všeobecnosti, keď nasledujeme dharmu, Buddhovo učenie, učenie je vždy spojené s človekom, ktorý sa oň zaujíma. Ale nie tým spôsobom, že sa najprv rozhodne aká bude náuka a ľudia potom nasledujú to, čo bolo určené. Učítelia učia na základe poznania, v akej situácii sa nachádzajú bytosti. Preto existujú aj rôzne náuky. Predovšetkým podľa podmienok a situácie ľudí. Keď hovoríme o človeku a o ľudských podmienkach, máme tri existencie, ktoré sa v náuke nazývajú tri brány. To znamená, že máme fyzické telo, úroveň energie a myseľ. Teda ako ľudské bytosti sa skladáme z týchto troch zložiek. Prečo sa nazývajú brány? Lebo brána slúži na to, aby sme ňou vstúpili dnu, alebo vyšli von. A preto keď vstupujeme do poznania, porozumenia, je to ako by sme vstupovali cez bránu. Ak budeme pracovať so svojim fyzickým telom, s úrovňou energie a myslou, máme možnosť dostať sa do stavu poznania. Keď máme problémy a chceme sa ich zbaviť, je to podobné ako s bránou. Mali by sme vedieť, ako pracovať so svojim telom, rečou a myslou. Preto sa to vo všeobecnosti nazýva tri brány. Toto sú ľudské podmienky a s tým sú spojené aj všetky náuky a metódy. Máme rôzne druhy učení, no učenia sa vždy viažu k týmto trom bránam. Neexistuje žiadna náuka, ktorá by nebola spojená s niektorou z týchto troch brán. Preto je veľmi dôležité, aby sme najskôr vedeli, že máme tieto tri brány a ako sú spojené s náukami. Keď potom nasledujeme akúkoľvek metódu, vieme, ako je spojená s týmito tromi aspektmi.

Keď hovoríme o tele, tak je to jednoduchšie, pretože telo, to je viac - menej materiálna úroveň. Môžeme vidieť, môžeme sa vecí dotknúť, môžeme mať s nimi priamy kontakt. Keď hovoríme o úrovni energie, je to už o niečo ťažšie zrozumiteľné, ako keď hovoríme o úrovni fyzického tela. Napríklad svojim fyzickým telom nemôžeme vidieť úroveň energie. Pokiaľ má nejaká bytosť iba úroveň energie a myseľ, ale nemá fyzické telo, tak ju nie sme schopní vidieť. Možno ak sme citlivejší, môžeme niečo pocítiť cez vibrácie. Týmto spôsobom môžeme porozumieť tomu, aký je rozdiel medzi hmotnou úrovňou a úrovňou energie.

Ale v náuke viac hovoríme o hlase, alebo reči, než o energii. Je k tomu jeden veľmi dôležitý dôvod. V náuke je séria učení, ktorá sa nazýva vadžrajána alebo tantrické učenie, a niekedy aj mantrajána. Jána znamená voz a mantra tajné slovo. Slová predstavujú v skutočnosti zvuk. Zvuk je základ alebo zdroj všetkých manifestácií. Keď si prečítate Tibetskú knihu mŕtvych možno pochopíte, prečo je zvuk tak dôležitý. Ľudia, ktorí zomrú, sa nachádzajú v takzvanom prechodovom stave – v barde. Jedno z prvých bárd sa nazýva bardo dharmaty. V tejto chvíli sa objavia manifestácie zvuku, svetla a lúčov. Ľudia, ktorí už s tým majú skúsenosť a obdržali počas života transmisiu, majú tiež vízie pokojných a hnevlivých božstiev. Prirodzene ľudia, ktorí neprijali žiadnu transmisiu a nemajú skúsenosti v bežnom živote, nemajú tento druh vízie. Pretože kde nie je príčina, neexistuje ani žiadny následok. Všetky cítiace bytosti môžu mať prejavy zvukov, svetla a lúčov. Ale ľudia, ktorí nie sú praktizujúci a nepoznajú učenie, hoci aj zažijú tieto manifestácie, nemajú z nich žiadny úžitok. Nevedia, že je to niečo spojené s ich energiou. Majú stále dualistický postoj, boja sa ich a preto pri nich strácajú svoju bdelú prítomnosť. Z tohoto dôvodu už vieme, prečo je dôležitý zvuk. Ale zvuk nie je len to, čo vo všeobecnosti považujeme za zvuk. To je iba

vonkajší zvuk. Na materiálnej úrovni počúvame našimi ušami. Ale existuje aj vnútorný zvuk a tajný zvuk.

Vnútorný zvuk je spojený hlavne s úrovňou našej energie. Môžeme ho objaviť a spoznať pomocou vibrácií. Vnútorný zvuk nemôžeme počuť ušami. Tajný zvuk je potom zdrojom všetkých prejavov, manifestácií. Tento stav, alebo potenciál môžeme objaviť len vtedy, keď máme skutočné poznanie učenia. Skutočné poznanie učenia znamená, že sme objavili svoj pravý potenciál. V tomto prípade sa lepšie oboznámime s týmto poznaním.

Z tohto môžete pochopiť, čo znamená zvuk. Mantra je zvuk. Všetky mantry sú slová a všetky zvuky vytvárame svojim hlasom. Naš hlas je spojený s našim životom. Pretože dýchanie je život. Žijeme, vdychujeme a vydychujeme bez prerušenia. Ak dýchanie prerušíme, život končí. Preto je dýchanie také dôležité. Vidíte, že zvuk je spojený s našim dýchaním a dýchanie je spojené s našim životom. Dýchanie je tiež spojené s našou vitálnou energiou, ktorá sa nazýva prána. Preto v náuke hovoríme viac o hlase alebo reči, ako o energii. V každom prípade je to niečo viac spojené s úrovňou energie, než s úrovňou fyzického tela.

Potom máme úroveň mysle. Objaviť a spoznať myseľ je ťažšie, ako spoznať úroveň fyzického tela a energie. Ak pozorujeme nejakého človeka, tak nemôžeme vedieť, čo si myslí. To je príklad. Myseľ je zložitá. Ale hoci je veľmi zložitá, aj tak môžeme ľahko objaviť, čo je to myseľ. Keď napr. zotrváme iba pár sekúnd v prítomnosti, hneď sa objavia dve, alebo tri myšlienky. Tieto myšlienky predstavujú našu myseľ. Keď sa snažíme hľadať, kde sú tieto myšlienky, aké sú, nemôžeme nájsť nič určité. Jediné čo nájdeme, je prázdnota. Prázdnota, kde nenachádzame nič konkrétne. Ale ani v tejto prázdnote myšlienky úplne nezmiznú. Jedna myšlienka zanikne, ale ihneď sa objaví ďalšia. Napr. si myslím: "Hľadám túto myšlienku, ale nemôžem nič nájsť." To už je ďalšia myšlienka. Môžem sa na ňu pozrieť a znovu ma napadne, že nemôžem nič nájsť, ale objaví sa tretia, štvrtá, piata myšlienka. Vidíte, že to nie je nič konkrétne ako fyzické telo, ale môžeme to nájsť a pozorovať týmto spôsobom. Toto je to, čo nazývame úrovňou mysle.

Keď napr. pozorujeme rôzne druhy náuk, tak existujú aspekty učenia, ktoré sú viac spojené s fyzickým telom, iné viac s úrovňou energie alebo viac s myseľou. Samozrejme, že neexistujú učenia, ktoré sa viažu iba na fyzické telo. Pretože tí, ktorí tie náuky sledujú, učia sa ich a používajú, sú ľudské bytosti. Ľudské bytosti nemajú iba fyzické telo, ale aj úroveň energie a mysle. Ale napríklad pre človeka, ktorý má menšiu kapacitu, je jednoduchšie porozumieť učeniu, ktoré sa viaže viac na fyzickú úroveň. Ľahšie sa aj používa. Keď si zoberieme učenia, ktoré sú spojené viac s úrovňou energie, tieto sú trochu ťažšie. Tie, ktoré sa viažu hlavne na úroveň mysle, sú už oveľa ťažšie. Ale keď sa spýtame, ktoré sú dôležitejšie, tak pravdaže dôležitejšie sú tie, ktoré sú viac spojené s úrovňou mysle. Ak si zoberieme len fyzické telo bez prítomnosti energie a mysle, niečo iba ako mŕtve telo na cintoríne, tak to nemá veľmi význam. Ale bytosť má tri existencie, tri brány. Ktorá z nich je najdôležitejšia? Je to myseľ.

V učení jantra jógy, ktorá je systémom určitých fyzických cvičení, sa vysvetľuje, aký je vzťah medzi týmito tromi bránami. Myseľ sa prirovnáva k niekomu, kto jazdí na koni. Je to človek, ktorý nedokáže chodiť, ale aj tak môže robiť veľa vecí, vidí, myslí... Teraz je ten človek na koni a môže ísť kam chce, aj keď sám chodiť nemôže. Úroveň energie sa prirovnáva ku koňovi, ktorý je slepý. Pretože nevidí, závisí od človeka, ktorý ho vedie. Človek a kôň sa spolu môžu dostať kdekoľvek. Toto je len príklad ako môžeme kontrolovať svoju energiu.

Niekedy si môžeme všimnúť, že naša energia nie je v rovnováhe. Vtedy sme rozrušení, zmätení, máme v sebe veľa napätia. Čo robiť ak máme takýto problém? Je to veľmi jednoduché. Mali by sme sa uvoľniť. Keď starší ľudia vidia, že deti sú rozrušené, povedia im: "uvoľni sa".

Porozumieť tomu, že sa treba uvoľniť, nie je také ťažké. Možno aj rozrušený človek by sa rád uvoľnil, ale sa mu to nedarí. Čo by mal v tomto prípade robiť? Musí porozumieť, že energia sa viaže na fyzické telo, je na ňom závislá. Ak nepracujeme so svojou fyzickou úrovňou, nedokážeme zladíť ani svoju energiu. Pretože energia je závislá na fyzickom tele. Z tohto dôvodu máme v jantra jóge veľa pohybov, veľa polôh a ich účelom je skoordinať energiu. Prečo potrebujeme skoordinať našu energiu? Aby bola koordinovaná aj naša myseľ. Rada: aj keď vieme, že uvoľniť sa je dôležité, nefunguje to, ak máme iba predstavu, že sa treba uvoľniť. Vidíte ako sú navzájom prepojené telo a úroveň reči, úroveň energie a myseľ. Preto sú aj rôzne úrovne náuky usporiadané tak, že tie dôležitejšie sa viažu na myseľ alebo úroveň energie.

V Buddhovom učení, ktoré sa nazýva buddhadharma, dharma znamená všetky javy. Ak máme poznanie buddhadharmy, znamená to, že rozumieme podmienkam a situácii všetkých javov. To ale neznamená, že sa učíme postupne, jeden za druhým poznávať všetky javy, aké sú ich podmienky a situácia. Ak by sme postupovali takýmto spôsobom, ubehlo by mnoho životov a my by sme stále neukončili toto štúdium. Koreň všetkých javov je spojený s individuálnymi podmienkami jednotlivca. Preto Buddha učil, ako priamo alebo nepriamo objaviť náš skutočný stav. Napríklad, keď hovoríme o troch bránach, tak podstatou troch brán je myseľ. A keď hovoríme o podstate mysle, tak je to prirodzenosť mysle. Keď objavíme prirodzenosť mysle, tak objavíme aj podstatu všetkých javov. Aký je ich skutočný stav. Preto máme veľa rôznych druhov náuk. Rôzne druhy učení, lebo existujú rôzne cítiace bytosti.

Len keď zoberieme do úvahy ľudskú bytosť, tak ľudia majú rôzne schopnosti (kapacity). Bežné schopnosti závisia od našich šiestich zmyslových orgánov. Vidíme, počujeme a tak získavame určité poznatky. To znamená, že ak chcem niečo vidieť, musím otvoriť svoje dve oči. Keď otvorím oči, tak vidím a podobne keď otvorím uši, tak počujem. Keď ich mám zavreté, tak nič nevidím, ani nič nepočujem. Pretože naše schopnosti sú s nimi spojené. Nemôžeme to obísť. Toto nazývame obyčajné schopnosti, bežná kapacita. Je viac spojená s materiálnym svetom, s materiálnymi podmienkami a učenie sa tiež predáva týmto spôsobom.

Keď hovoríme o buddhistickom učení, kto ho učil? Učil ho Buddha Šákjamuni. Buddha Šákjamuni sa považuje za osvietenú bytosť. To znamená, že má plnú realizáciu. Ako plne realizovaná bytosť má aj nekonečný potenciál a všetku kvalitu a kvantitu múdrosti. Ale hoci má Buddha nekonečné množstvo kvality a kvantity múdrosti, aby to mohol odovzdať ľudským bytostiam, musel postupovať podľa toho, akú majú ľudia kapacitu. Buddha to nemohol predávať podľa svojej kapacity. Ak budete študovať Buddhov život, nájdete veľa príbehov o tom, ako sa Buddha manifestoval ako slon. Žil so slonmi a dával učenie slonom. Niekedy bol Buddha vtákom a týmto spôsobom komunikoval s vtákmi. Niekedy bol opicou, alebo mnohými inými cítiacimi bytosťami. To znamená, že Buddha vstúpil do dimenzie bytostí. Nie však ako obyčajná bytosť. Obyčajné bytosti sa nachádzajú v rôznych podmienkach, pretože je to výsledok ich karmy. Ale keď sa Buddha zrodil ako slon, nebola to jeho karma byť teraz slonom. Buddha sa takto zrodil na základe svojho prania, aby mohol komunikovať so slonmi. To bol príklad.

Všetky náuky fungujú týmto spôsobom. Buddha nikdy nerozhodol: učenie sa musí predávať týmto spôsobom. Závisí to od toho, aké sú sekundárne príčiny. Preto sa aj my, ľudské bytosti nachádzame v tak veľkom množstve rôznych podmienok a preto existuje tak veľa rôznych druhov náuk. Najmä pre ľudí, ktorí majú iba bežnú kapacitu sa Buddha manifestoval ako človek. Narodil sa v Indii, hovoril indickým jazykom a dával svoje učenie. Toto sa v sanskrite nazýva nirmanakája, nirmana znamená viac materiálna úroveň, kája znamená dimenzia. Preto sa Buddha manifestoval práve ako obyčajný človek. Takto sa Buddha mohol stretnúť s ľuďmi. Takto Buddha mohol hovoriť s ľuďmi. A keď Buddha

vysvetľoval, ľudia počúvali obyčajným spôsobom. Tento spôsob, ako Buddha učil, sa nazýva učenie viac spojené s materiálnou úrovňou.

Ako v tomto prípade Buddha učil? Z hľadiska histórie to bolo v Indii, napríklad v Sarnáthe. Odovzdal učenie svojim prvým piatim žiakom. To čo ich učil, sa nazýva Štyri vznešené pravdy. Čo to znamená Štyri vznešené pravdy ? Prvá vznešená pravda je vznešená pravda o utrpení. Druhá je vznešená pravda o príčine. Tretia je o zániku a štvrtá je o ceste. A toto sa nazýva Štyri vznešené pravdy.

Prečo vysvetlil Buddha v prvom rade utrpenie? Neznamená to, že by utrpenie bolo niečím vznešeným. Ale utrpenie je niečo, čo je spoločné všetkým cítiacim bytostiam. Napríklad, zoberme si fyzické telo. Ľahko pochopíme, koľko druhov utrpenia je s ním spojených. Nemusíme robiť žiadny zoznam utrpení. Všetci, dokonca aj zvieratá vedia, čo je to utrpenie. Keď sa ich potom Buddha spýtal: "Máte radi utrpenie ?" Každý povedal: "Nie, nemáme." " Tak prečo potom neustále trpíte ?" Ale nik nemal predstavu o tom, čo by mal robiť.

Buddha začal učiť pred viac ako 2550 rokmi. Ale až dodnes sme stále zmätení a nevieme čo robiť so svojim utrpením. Príklad: Ak máme nejaký problém, ľudia hovoria: "Máme problém, ale je tu aj riešenie!" Aké riešenie? Bojovať. Snažíme sa s problémom bojovať. Buddha už pred tými mnohými rokmi učil, že s utrpením nie je možné bojovať. Utrpenie je následok. Následok znamená, že musí byť aj príčina. Hodnotou utrpenia je iba to, že odhaľuje príčinu, to je všetko. Ale keď s utrpením zápasíte, tak nikdy nezvíťazíte. Ak máme nejaké veľké problémy ako sú napr. problémy medzi národmi, myslíme si, že riešením je revolúcia. Ale aký je výsledok revolúcie? Iba sa vytvorí ešte viac utrpenia, to je všetko. Pretože nevieme ako máme používať utrpenie, nevieme aká je jeho hodnota. Preto Buddha hovoril, o máme robiť, ak už nechceme viac trpieť. Cez utrpenie musíme objaviť jeho príčinu. Preto keď je prvá vznešená pravda o utrpení, tak druhá je hneď o príčine utrpenia. Nie je to až také zložité. Každý vie, že existuje príčina a následok.

Keď sa hovorí o karme, veľa ľudí vie, že karma je sanskritské slovo. Myslia si, že karma je buddhistická, alebo hinduistická tradícia. Tvrdia, že to je východný postoj a myšlienka, a my na západe nepoznáme pojem karma. Ale to nie je pravda. Na západe sme vždy vedeli a rozumeli tomu, čo znamená karma. Len sme nepoužívali toto slovo. V skutočnosti karma znamená čin. Keď konáme, tak svojim konaním vytvárame určitý potenciál a príčiny, ktoré budú mať zase určité následky. Stačí, keď si pozriete nejaký film. Sú tam ľudia, ktorí robia veľmi zlé veci. Ale na konci filmu sa ukáže, že zlo sa obráti proti tomu, kto ho sám vytvára. A to je príklad karmy. Keď napríklad zjeme niečo zlé, dobre vieme, že budeme mať problémy so žalúdkom. To je tiež príčina a následok, je to jednoduché.

Keď potom ideme hlbšie a hlbšie, je tu napr. čas. Naša situácia je spojená s časom. V čase existuje minulosť, budúcnosť aj prítomnosť. To čo považujem za prítomnosť, je už za sekundu minulosť. Táto kontinuita sa nazýva čas. Rovnako aj náš život. Nádychujeme, vydychujeme. Vieme veľmi dobre, čo máme robiť po nádychu . Prirodzene, musíme vydýchnuť. Ak nevydýchneme, preruší sa kontinuita života. Takže toto je kontinuita našej energie, kontinuita času atď. Kde existuje čas, tam je aj kontinuita. Potom porozumieme, že všetko je spojené týmto spôsobom. Aj príčina a následok sú spojené týmto spôsobom. Preto keď zomierame veríme, že to nie je koniec, ale možno bude nasledovať ďalší život . To je tiež súčasť karmy.

Výklad karmy je hlavne výklad o vzťahu príčiny a následku. Preto dal Buddha veľké množstvo vysvetlení tohto učenia práve na fyzickej úrovni. To, čo Buddha učil vo svojom fyzickom tele sa nazýva sútry, a toto je v jazyku sanskrit. Je dôležité, aby ste poznali tento pojem a keď sa bude hovoriť sútrách a tantrách, bude vám to hneď jasnejšie.

Aký je význam slova sútra? Sútra znamená, že Buddha jedného dňa učil. Možno ho jeho študenti požiadali, aby učil na určitú tému, možno mal Buddha iné dôvody prečo učil

práve tento druh učenia. V každom prípade na konci tohto učenia, boli všetci študenti, ktorí počúvali jeho náuku spokojní. Uzavreli učenie, túto udalosť tohto dňa. Neskôr, jedného dňa to niekto spísal a uviedol, že v ten deň, na tom mieste, týchto študentov Buddha učil toto učenie. Na konci učenia boli všetci spokojní. To je koniec sútry. Preto sútra znamená niečo ako uzavretie nejakej udalosti, nejakého učenia. Je to niečo viac spojené s fyzickou úrovňou. Pretože to boli obyčajní ľudia, ktorí prijímali jeho učenie, ktorí ho počúvali, Buddha tiež učil svojim fyzickým telom, ústami, jazykom, atď.

Čo učil Buddha v týchto náukách, čo bolo ich hlavnou charakteristikou? Rozvíjal Tretiu vznešenú pravdu. Hovoril o zániku. Hovoril, že keď vieme, že je tu negatívna príčina a nasledujeme ju alebo ju rozvíjame, dopúšťame sa negatívnych skutkov a vytvárame negatívnu karmu. Ale čo môžeme robiť, aby sme sa nedopúšťali tohto druhu negativity? Zastaviť tento druh konania, to je zánik.

Preto Buddha hovoril, že každý máme telo, reč a myseľ, tri brány. Spomenieme si na to a dáme si záväzok, že napríklad s telom nebudem robiť takéto veci. Rečou nebudem klamať, nebudem ohovárať, atď., v mysli nebudem mať zlé myšlienky. Môžeme prijať veľa rôznych sľubov. Keď prijmeme takýto sľub, potom ho dodržíme, a aj keby nás to stálo život tak ho neporušíme. Týmto spôsobom nevytvárame negatívitu. Táto metóda je veľmi užitočná pre každého.

Keď sa pozrieme na vec zjednodušene, tak napr. niektorí ľudia nemajú radi fajčenie. Vedia, "Keď budem veľa fajčiť, poškodí sa mi energia lungu, sťaží sa dýchanie a môže mi to spôsobiť veľa chorôb." Snažia sa veľa krát prestať fajčiť, ale nedarí sa im to. Ak máte pevnú vôľu a silný zámer, môžete sa kontrolovať sami. Rozhodnete sa a poviete: "Nefajčím." A nefajčíte. To je všetko. Ale keď máte slabú vôľu a nemáte kapacitu, hoci chcete prestať, aj tak sa vám to nedarí. Čo robiť v tomto prípade? Potrebujete sľub. Napr. považujete niekoho za významného učiteľa, alebo si vyberiete nejaké významné miesto ako Bódhgája. Keď tam prídete, poviete si: "Toto je významné miesto, tu dosiahol osvietenie Buddha Šákjamuni. Chcel by som tu urobiť niečo dôležité. Dám si sľub, že od tejto chvíle už nebudem fajčiť." Ak máte pri sebe krabičku cigariet, tak ju zahodíte. Keď vám niekto na druhý deň ponúkne cigaretu, poviete si: "Držím ten sľub, je to veľmi ťažké, nemôžem fajčiť." Ak si sľub nedáte, pomyslíte si: "Dnes si ešte zapálím a od zajtra už nebudem." Preto sa vám to nedarí. Z tohto dôvodu je prijatie sľubu veľmi užitočné pri mnohých príležitostiach.

Toto je systém učenia sútier. Tieto učenia sú viac učenia na fyzickej úrovni. Ale aj praktizujúci Dzogčenu, alebo tantrickí praktizujúci môžu používať túto metódu. Učenia Dzogčenu a tantry nie sú učenia na fyzickej úrovni ako sútry. Charakteristikou učenia na fyzickej úrovni je cesta odriekania. Viete, že toto je príčinou negativity a preto to odhodíte, vzdáte sa toho. Znamená to, že sa toho zrieknete. Ľudia, ktorí prijmú úplný sľub mnícha alebo mníšky zriekajú sa svojho bežného každodenného života. Hneď cítia, že sa niečo zmenilo. Prečo? Lebo sa zriekate a týmto zrieknutím sa meníte. Preto zmenia svoje oblečenie, svoj spôsob správania, svoj spôsob videnia alebo aspoň zmenia svoje meno. Toto sa nazýva cesta odriekania. Je to typické učenie, ktoré je viac spojené s fyzickou úrovňou.

Ďalej nasleduje štvrtá vznešená pravda. Sú tam rôzne cesty, nielen jedna. Vznešená pravda o ceste je určená ľuďom s rôznymi kapacitami a schopnosťami. Je možné ísť viac k podstate. Znamená to, pokiaľ je to možné, ísť viac na úroveň mysle a keď nie, tak aspoň na úroveň energie.

Ukázali sme si, že sú učenia sútier ako mahajána, hínajána, malý a veľký voz. Ale predovšetkým sú tu tantrické učenia. Všetky aspekty tantrického učenia sa nazývajú vadžrajána. Je to niečo úplne iné ako učenie sútier. Sútry učil Buddha vo svojom fyzickom tele. Zvyknú označovať názvami hínajána, theraváda alebo malý voz. V hínajáne alebo theraváde veria, že učenie sútier je jediné skutočné, pravé a autentické učenie Buddha

Šákjamuniho. Neuznávajú existenciu učení ako je vadžrajána alebo Dzogčhen. Pohybujú sa na fyzickej úrovni.

Ale učenie Buddhu sa nevzťahuje len na fyzickú úroveň. Buddha má nekonečný potenciál, čomu hovoríme kvalita a kvantita múdrosti. Ak je to možné, učenie odovzdáva rôznymi spôsobmi. Preto Buddha Šákjamuni a mnohé ďalšie osvietené bytosti odovzdali veľa učení ako vadžrajána. Ale rozdiel je v tom, že ho neodovzdali a neučili fyzicky.

Môžete si to uvedomiť napr. pri slávnej iniciácii Kálačakry. Uvádza sa, že učenie Kálačakry učil Buddha Šákjamuni. To ale neznamená, že ho Buddha Šákjamuni učil fyzicky. Je nemožné, aby ho Buddha Šákjamuni učil fyzicky. Je to veľmi jednoduché. Viete, že Buddha Šákjamuni bol mních. Učil tiež vínaju a väčšina z jeho študentov sa stali mníchmi a mníškami. Charakteristika metódy tejto cesty je, že sa nazýva cesta odriekania. Kálačakra nie je mních. Manifestácia Kálačakry je manifestácia sambhogakáje a je zjednotením jab a jum, mužského a ženského aspektu. Ako by sa mohol fyzický Buddha Šákjamuni stať manifestáciou jab a jum, muža a ženy v párovom spojení? Bolo by to v protiklade k pravidlám vínaje. Je to však učenie prostredníctvom manifestácie.

Preto, keď sa hovorí o učení prostredníctvom manifestácie, tak to nie je bežný spôsob predávania učenia. S bežnou kapacitou nemôžeme tieto náuky prijať. Spomeňte si na to, čo som už hovoril. Bežná kapacita, obyčajné schopnosti sú obmedzené tým, čo môžeme vidieť svojimi dvomi očami, počuť svojimi dvomi ušami. Ak je tu nejaká manifestácia čistej dimenzie, nemôžeme ju vidieť, pretože na to nemáme schopnosti. Preto ani obyčajní ľudia nemôžu prijať učenie priamo od Kálačakry. Môžu ho prijať iba mahásiddhovia. Mahásiddhovia sú realizované bytosti, ktoré majú vysokú úroveň realizácie. Môžu mať takýto druh kontaktu a môžu prijať túto transmisiu.

Taktiež štýl učenia vadžrajány je iný ako štýl učenia sútier. Štýlom učenia sútier je, že učenia sú hlavne predávané ústne. Buddha vysvetľuje a ľudia počúvajú, posudzujú, premýšľajú a učia sa. Manifestácia sambhogakáje nevysvetľuje týmto spôsobom. Už samotná manifestácia, kontakt s touto manifestáciou je transmisiou. Samozrejme je dôležité vedieť, že koreňom, základom všetkých manifestácií je zvuk. Zvuk je zviazaný s rôznymi druhmi mantier. Preto sú všetky manifestácie spojené s prirodzeným zvukom. Preto sa v tantrických praxiach a učeniach nachádza veľa druhov mantier.

Ale ako sa tieto učenia odovzdávajú obyčajným ľuďom? Mahásiddhovia ich spojili s vysvetleniami a príkladmi. Prezentovali ich ako ústne učenia, ale používali pri tom mnoho symbolov. Napríklad aby predstavili našu dimenziu ako mandalu, použili kreslené vyobrazenie. Manifestácie zosobňovali všetky aspekty našej energie a ich rôzne funkcie. Pri predávaní tohto poznania, učiteľ aj žiak spolu vstúpili do vizualizácie a do transformácie. Nakoniec to splnomocnili mantrou a to sa nazýva iniciácia. Keď prijmete iniciáciu, potom môžete vstúpiť do tejto transformácie a máte možnosť dosiahnuť realizáciu. Tento druh učenia je spojený najmä s našim hlasom, alebo s úrovňou energie. Nie s fyzickou úrovňou.

Videli sme, ako sa toto učenie rozvíjalo od začiatku. Odovzdávalo sa aj prostredníctvom manifestácie. Manifestácie sú aspektom úrovne energie. Aj spôsob akým ich používame, je spojený s použitím úrovne energie. Charakteristické pre toto učenie je, že sa nazýva cesta transformácie. Transformácia nie je odriekanie. V učeniach sútier neexistujú výklady o úrovni energie, lebo v sútrach nemôžeme veľmi robiť s energiou. Toto učenie je pre ľudí, ktorí nemajú poznanie energie. Ale tantrizmus, učenie vadžrajány, je už od základu spojené s úrovňou energie. Preto všetko transformujeme.

V čom spočíva rozdiel v ponímaní cesty odriekania a cesty transformácie? Keď sa niečoho zriekate, znamená to, že to podľa vás už nemá žiadnu cenu. Keď máte napríklad staré oblečenie, čo s ním urobíte? Vyhodíte ho. Myslíte si, že je zodraté, že už nemá žiadnu hodnotu. Zoberme si napríklad naše emócie. Tie sa niekedy prirovnávajú k jedom. Ak zjeme

jed, môžeme z neho zomrieť. Preto je oveľa lepšie, keď ho vyhodíme, zriekneme sa ho. Takýto je náhľad cesty odriekania.

Vadžrajána je určená ľuďom, ktorí majú väčšie poznanie úrovne energie. Keď hovoríme o potenciáli človeka, našej čistej a nečistej vízii, tak čistá vízia, to je čistá dimenzia a nečistá vízia, to je naša bežná samsárická vízia. Sú to síce dva úplne odlišné aspekty, ale ich zdroj je rovnaký. Napríklad v samsáre, v našom bežnom živote máme základných päť, alebo tri rušivé emócie. Keď sme podmienení týmito emóciami, vzniká nám nekonečné množstvo problémov. Preto emócie považujeme za niečo negatívne. Ale z pohľadu tantrického učenia je v čistej dimenzii päť múdrostí. Týchto päť múdrostí a päť emócií, ktoré zažívame v dennom živote, sú v skutočnosti totožné. Ich podstata je rovnaká. Pretože je ich podstata rovnaká, nemá význam zriekať a zbavovať sa ich. Dôležité je, aby sme ich transformovali. Prečo? Pretože keď sme v nečistej vízii máme veľa problémov. Aby sme tieto problémy prekonali, transformujeme ich do čistej vízie. To sa nazýva metóda transformácie.

Guru Padmasambhava, prvý a najdôležitejší učiteľ vadžrajány v Tibete, dával takýto príklad transformácie: Poznanie, alebo zdroj potenciálu transformácie je ako zlato. Zlato má svoju hodnotu. Toto zlato môžeme premeniť na rôzne veci, ale vždy si zachová svoju prirodzenú hodnotu zlata. Ak máme nejaký pekný kúsok zlata, urobíme z neho sochu Buddhu. Máme zlatú sochu Buddhu. Ľudia ju dajú na oltár, obetujú jej kvety, vonné tyčinky, prejavujú jej úctu, modlia sa pred ňou, atď. Ak pri nejakej príležitosti zmeníme podobu tejto sochy a premeníme ju na veľký popolník, máme z nej veľmi elegantný zlatý popolník. Ak máme na návštevu veľmi dôležitých hostí, môžu ho použiť. Ale nik už nechodí aby sa k nemu modlil, obetoval kvety, atď. Hoci prirodzenosť zlata je stále rovnaká zmenila sa už jeho podoba, jeho (relatívny) aspekt.

Aj náš potenciál je niečo ako zlato. Ak poznáme tento potenciál, manifestuje sa ako päť múdrostí. Keď si ho neuvedomujeme a upadneme do dualistickej vízie, potom hovoríme o piatich emóciách. Preto sa v tantrizme za základ cesty považuje transformácia, premena.

Teda už vieme, že existujú dve charakteristické cesty. Vo všeobecnosti hovoríme, že sú to cesty vedúce k oslobodeniu, pretože keď ktorúkoľvek z nich nasledujeme, tak dosiahneme oslobodenie zo samsáry, z bežného utrpenia nášho života. Ale charakteristika týchto náuk, podmienky aj spôsob ich používania, všetko je iné. Predovšetkým, prvé učenie je viac spojené s fyzickým telom a druhé viac s úrovňou našej energie.

Nakoniec máme úroveň mysle. Učenie na úrovni mysle sa nazýva atijóga. Atijóga sa všeobecne nazýva aj Dzogčhen. Preto hovoríme náuka Dzogčhenu. Ale čo je v skutočnosti Dzogčhen? Dzogčhen nie je názov učenia. Dzogčhen je názov nášho pravého stavu. Takisto keď hovoríme o vadžrajáne; čo v skutočnosti znamená vadžra ? Vadžra predstavuje náš potenciál. Každý z nás má tento potenciál. Vďaka učeniu ho môžeme objaviť a vstúpiť do tohto poznania. Podobne to je, keď hovoríme o náuke Dzogčhenu. Dzogčhen je náš prvotný stav a náuka Dzogčhenu je spôsob, ako môžeme do tohoto stavu vstúpiť, alebo tiež, ako môžeme objaviť našu pravú prirodzenosť. Táto náuka je spojená hlavne s úrovňou mysle. Prečo? Pretože náuka Dzogčhenu nie je príliš spojená s fyzickým telom a nie je ani veľmi závislá na úrovni energie.

Napríklad v tantrizme, v učení vadžrajány, hovoríme predovšetkým o čistej a nečistej vízii. Nečistá vízia je viac samsárická vízia, tak ako žijeme náš bežný život. Čistá vízia je viac jeho potenciál, pravá podstata. Sú to dva rôzne aspekty. Preto stále potrebujeme pojem čistej a nečistej vízie. Ale aby sme mohli vstúpiť do tohto poznania, musíme veľa praktikovať na mentálnej úrovni, ale toto je viac spojené s úrovňou energie.

Napríklad pre učenie tantrizmu je charakteristické, že sa uskutočňuje v dvoch fázach. Jedna sa nazýva fáza rozvoja a druhá fáza dovŕšenia. Fáza rozvoja spočíva v tom, že rozmyšľáme a svojou myslou robíme vizualizáciu. Nečistú víziu premieňame na víziu čistú, a aj sami seba transformujeme na božstvo. Všetky tieto veci rozvíjame mentálne. Nakoniec túto

fázu rozvoja integrujeme so svojou konkrétnou existenciou. Potom naše kanály, čakry, úroveň energie, všetko integrujeme do tohto stavu. Toto nazývame fázou dovŕšenia. Keď v tomto dosiahneme plnú jasnosť, potom pristúpime ku konečnému cieľu. Až do tohto bodu pracujeme postupne a veľa času strávime v práci so svojou myslou.

Keď hovoríme o praxi Dzogčenu, nepracujeme s myslou týmto spôsobom. Bytosti uvidíme priamo skrz myseľ do prirodzenej podstaty mysle. To je rozdiel medzi vadžrajánou ako tantrickou metódou a Dzogčenom.

Poznanie Dzogčenu sa niekedy prirovnáva k zrkadlu. Viete čo je to zrkadlo. Hocijaký druh zrkadla. Napríklad v modernej spoločnosti je v každej domácnosti päť, šesť, sedem veľkých, stredných, alebo malých zrkadiel. Vieme teda, aká je funkcia zrkadla. Keď sa pozrieme do zrkadla, okamžite sa objaví náš odraz. To je funkciou zrkadla. Náš stav, náš skutočný potenciál je veľmi podobný potenciálu zrkadla. Vieme, že zrkadlo má nekonečný potenciál. Prečo hovoríme, že nekonečný potenciál? Napríklad pred zrkadlom je strom a v tom istom okamihu sa aj v zrkadle zobrazí strom. Jeho tvar, farba, všetko sa odrazí veľmi presne. Zrkadlo k tomu nepotrebuje žiadny program. Preto teda - nekonečný potenciál. Takisto sa odraz v zrkadle nerozvíja pomaly a postupne. Všetko sa objaví v jednom jedinom okamihu. Aj my máme takýto potenciál. Takže čo je najdôležitejší bod? Dôležité je, aby sme objavili tento potenciál. Nie tak, že sa pozeráme do zrkadla a hovoríme si, že odrazy v zrkadle sú nereálne. Toto je síce tiež druh poznania, ale to je intelektuálne poznanie a nemá veľkú hodnotu. Skutočná hodnota je v tom, že vieme, že v zrkadle je nekonečne veľa odrazov. Pozeráme sa do neho, vidíme odrazy rôznych vecí a objavíme tak jeho nekonečný potenciál. Cez odrazy môžeme objaviť jeho nekonečný potenciál.

Veľmi podobné je to aj s našou myslou a vôbec so všetkým čo je spojené s telom, rečou a myslou. Všetko je iba ako odraz v zrkadle. Cez toto potom priamo objavujeme tento potenciál. Nemôžeme tvrdiť, že odraz je potenciálom zrkadla, ale nemôžeme povedať ani nie, pretože sa cez tento potenciál manifestuje, prejavuje. Nemôžeme povedať áno, pretože sú tu určité objekty, ktoré sú vzájomne závislé s týmito odrazmi cez potenciál zrkadla.

Keď hovoríme o mysli a prirodzenosti mysle, potom na tomto príklade môžeme pochopiť, aký je vzťah medzi myslou a prirodzenosťou mysle. Preto je v náuke Dzogčenu najdôležitejšie, aby sme boli v tejto prirodzenej podstate mysle. Najskôr ju objavíme. Ale nielen že ju objavíme, ale aj v nej, v tomto stave zotrávame. Keď sme v tomto stave, tak nepotrebujeme žiadny protijed, ako je tomu v učeniach sútier. Nepotrebujeme ani premieňať nečistú víziu na čistú, ako je to v tantrizme. Iba byť v našej pravej prirodzenosti a všetko sa oslobodzuje. Preto prirodzená podstata mysle charakterizuje učenie dzogchenu, ktoré sa nazýva aj cesta samooslobodzovania. Samooslobodzovanie nie je transformácia. Samooslobodzovanie nie je zriekanie sa niečoho. Toto je hlavný bod, keď sa učíme Dzogčen.

Prirodzene, že to závisí od kapacity každého človeka. Ak potrebujeme, môžeme použiť tantrické metódy ako transformácia alebo odriekanie, ako v učení sútier. Môžeme ich vždy použiť a integrovať. Ale princípom náuky Dzogčenu je hlavne poznanie a my ho objavujeme.

Preto je dôležité mať dobrého učiteľa. Dobrého učiteľa, ktorý predáva priamo toto poznanie a múdreho, šikovného študenta, ktorý vie ako spolupracovať s učiteľom. Týmto spôsobom potom objavíme, aká je naša pravá, prirodzená podstata.

Princíp náuky Dzogčenu nespočíva v tom, že niekomu veríme. Vieme, že učiteľ je dôležitý, vieme, že učenie, transmisia sú dôležité. Niekedy hovoríme: "Môj učiteľ je taký dôležitý, môj učiteľ povedal toto a ja to preto budem robiť takto." Ak to robíte takto iba preto, že veríte učiteľovi, potom je táto dôvera umelá. Jedného dňa ju stratíte. Jedného dňa sa môže zmeniť. V náuke Dzogčenu by ste mali sami objavovať. Spolu s učiteľom, učením, objavíte

aj hodnotu transmisie, hodnotu učenia, hodnotu učiteľa. V tej chvíli bude všetko prirodzené a nie umelé. Toto sú najdôležitejšie veci v náuke Dzogčhenu.

Na záver spravím zhrnutie troch ciest vedúcich k oslobodeniu. Tieto informácie nie sú všeobecne známe vo všetkých buddhistických tradíciách. Toto je pohľad Dzogčhenu. Keď počúvate a študujete náuku Dzogčhenu, zistíte, že v tomto učení rozdeľujeme všetky náuky podľa týchto troch charakteristík. Nehovoríme, že jedno je viac, iné menej dôležité. Niekedy je dôležitejšie učenie sútier ako Dzogčhen. Pretože niekedy ľudia nemajú dostatočnú schopnosť nasledovať náuku a objaviť svoju pravú, prirodzenú podstatu.

V našej spoločnosti je väčšina ľudí, ktorí sa čo len trochu zaujímajú o duchovnú cestu, veľmi pasívna. Pasívni, to znamená, že chcú dostať požehnanie, alebo niečo na materiálnej úrovni. Takýto druh ľudí nemôže nasledovať náuku Dzogčhenu. Nikdy sa nedostanú na cestu Dzogčhenu. Aj keď je učenie Dzogčhenu dôležitejšie než ostatné, potom je menej účinné. Pre ľudí, ktorí majú určitú kapacitu, ale nie dostatočnú na to, aby mohli nasledovať učenie Dzogčhenu, býva niekedy účinnejšie tantrické učenie vadžrajány. Nemôžeme teda povedať, ktoré učenie je dôležitejšie, vždy to závisí od okolností. Keď sa učíme náuku Dzogčhenu, učíme sa aj to, ako pracovať s okolnosťami. Pretože tak sa dostaneme lepšie na cestu a dosiahneme realizáciu.

Pre všetkých ľudí všeobecne, ale hlavne pre tých, čo sa chcú niečomu naučiť v náuke Dzogčhenu, je veľmi dôležité byť bdeli. To je v Dzogčhene považované za dôležité. Snažíme sa byť bdeli a uvedomovať si čo sa (v nás aj okolo nás) deje, a nie byť neustále rozptýlení. Ak sme bdeli a máme nejaký problém, môžeme objaviť jeho riešenie. Väčšinou ľudia hromadia nekonečne veľa napätia. S napätím sa potom objavuje zmätok, rozrušenie a veľmi veľa problémov.

Viete, čo máte robiť. Potrebujete sa uvoľniť. Ak ste bdelo prítomní, tak viete ako to urobiť. Pokiaľ sa nemôžete uvoľniť priamo, svojou myslou, mali by ste pracovať so svojou energiou. Keď to nebude stačiť, začnite pracovať so svojim fyzickým telom. Keď to budete takto robiť, prinesie vám to veľký úžitok v bežnom živote. Čo to znamená byť neustále bdelo prítomní? Je to podobné, ako keď šoférujeme. Naučili sme sa byť bdeli pri šoférovaní, ale náš život nie je len šoférovanie. Musíme robiť nekonečne veľa rôznych vecí. Preto sa postupne učíme byť vždy v bežnom živote bdelo prítomní a vedieť sa uvoľniť.

Ďalšia veľmi, veľmi dôležitá vec je, že každý máme svoju vlastnú dimenziu. Niekedy si to ľudia neuvedomujú a všimajú si iba svoju vlastnú dimenziu. Pretože my, ľudské bytosti máme veľmi silné ego. Preto sa stávame tak trochu slepými. Keď sa objaví problém, vždy hovoríme: "Ja som nevinný." Ale kto je vinný? Preto je veľmi dôležité, aby sme sa trochu pozorovali. Aby sme vedeli, že nielen my máme svoju dimenziu, ale každý človek má svoju vlastnú dimenziu. Buddha vyriekol veľmi dôležité slová. Povedal, keď sa učíme zo svojich vlastných skúseností, potom nevytvárame problémy ostatným a rešpektujeme ich. Čo to znamená? Napríklad ma niekto urazí. Ako sa v tej chvíli cítim? Nepáči sa mi to. Keď to ja nemám rád, tak viem, že keď ja urazím ostatných, ani im sa to nebude páčiť. S touto skúsenosťou potom rešpektujeme dimenziu druhých. To je niečo veľmi, veľmi dôležité. Napríklad vzťah medzi manželmi, vzťahy v rodine, v skupine ľudí, medzi ľuďmi v určitej krajine, medzi rôznymi národmi. Keď sa ľudia naozaj vzájomne rešpektujú, potom existuje skutočný mier. Ináč o mieri iba hovoríme ale mier nikdy neprichádza.

Aby sme mohli žiť v mieri, potrebujeme určitý vývoj, určitú evolúciu. Táto evolúcia však musí začať v prvom rade v nás samotných. Zoberme si ako príklad číslo. Aj keď existuje nekonečne veľa čísel, začíname vždy číslom jedna. Ak nezačneme jednotkou, nedostaneme sa k vysokým číslam. Kto je číslo jedna? My sami. Ak ja som číslo jedna, potom sa snažím pôsobiť v mojom okolí ako najlepšie viem. Ak chcem urobiť niečo dobré pre druhých, tak v prvom rade ja sám musím byť dokonalý, aby som to mohol urobiť. Musím mať určitú

kapacitu. Keď budeme takto pokračovať, skutočne príde k pokroku. Toto je niečo veľmi dôležité pre každého, a je to aj koniec mojej prednášky. Dúfam, že ste niečomu porozumeli. Ak máte nejaké otázky, nech sa páči:

Otázka: Čo je to Šambhala?

ČhNN: Šambhala je považovaná za zdroj učenia Kálačakry a všeobecne považujeme Šambhalu za veľmi dôležitú dimenziu. Mnoho mahásidhov a praktikujúcich malo vízie Šambaly. Boli to čisté vízie. Keď robíte nejaké praxe, tak je s tým spojených veľa vecí a môžete mať takúto víziu. Ale pôvodne bola Šambhala na tejto Zemi a hovorí sa, že bola približne severozápadne od Bódhgaje. V súčasnosti už presne nevieme, kde bola Šambhala. Ale poviem vám takú malú príhodu. Keď som prišiel prvýkrát do Talianska, bolo to preto, aby som spolupracoval so slávnym profesorom, tibetológom profesorom Tuccim. Profesor Tucci bol sedemkrát v Tibete. Je dobrým znalcom tibetskej kultúry a histórie. Tak som prišiel do Talianska, aby som s ním nadviazal spoluprácu. Ale nielen preto, aby som s ním spolupracoval, ale aj aby som sa naučil, ako robí výskumy. V tom čase som bol veľmi mladý. Mal som 20 rokov. Keď som prišiel do Talianska, väčšina Talianov hovorila po taliansky. Iba veľmi málo ľudí hovorilo po anglicky a jediný kto hovoril po tibetsky, bol profesor Tucci. Jeho tibetština nebola plynulá, ale pre mňa to bolo veľmi dôležité, lebo som poznal iba veľmi málo anglických slov. Prvé talianske slová som sa naučil na letisku. Hovorili: "si, si, si", tak som pochopil, že to znamená áno. O niekoľko dní neskôr som sa stretol s profesorom Tuccim. Tucci mi povedal: " Vieš o tom, že v našom Inštitúte máme aj študentov so Šambaly?" Bol som veľmi prekvapený. Rešpektujúc jeho vzdelanie som sa nespýtal, kde sa teraz nachádza Šambhala. Bol som ale veľmi zvedavý a povedal som: " Ó, áno to je veľmi zaujímavé a môžete mi predstaviť týchto študentov?" Povedal: "Áno, predstavím ti ich." Asi o týždeň mi študentov predstavil, ale aj tak som nemal ani poňatia odkiaľ pochádzajú. Keď som sa s nimi neskôr rozprával, zistil som, že sú z Afganistanu. Tak som porozumel, že podľa profesora Tucciho sa Šambhala nachádza v Afganistane.

Neskôr robil profesor Tucci veľa výskumov o Oddijane. Pretože Oddijana je zdrojom náuky Dzogčenu. Väčšina z učení vyšších tantier pochádza z Oddijany. Je to veľmi dôležité miesto. Veľa profesorov, medzi nimi aj prof. Tucci, verilo, že Oddijana a hlavné mesto Oddijany nazývané Dhumatala, ležalo v severnom Pakistane. Predpokladali, že hlavné mesto bolo v údolí Swat. Robili sa archeologické výskumy a každý rok tam prichádzalo veľa profesorov. Profesor Tucci ma požiadal, aby som sa podieľal na výskume a preštudoval kandžur a tandžur, ale aj ostatné tibetské knihy, či sa tam nenájdu nejaké zmienky o Oddijane. Niekoľko mesiacov som každý deň pracoval, hľadal a našiel som veľa vecí. Objavil som učenie sútier, kde sú veľmi zaujímavé vysvetlenia. Hovorí sa v nich, že Oddijana je veľké kráľovstvo. Leží na severozápad od Bódhgaje a má kráľovstvo nazývané Dhumatala. To zhruba zodpovedá súčasným názorom. Nachádzalo sa tam ešte jedno malé kráľovstvo. Bolo súčasťou Oddijany a vládol mu princ Oddijany. Toto malé kráľovstvo sa volalo Šambhala. Je tu teda takáto vysvetlenie.

Niektorí veľkí tibetskí majstri cestovali z Tibetu do Šambaly a Oddijany a napísali o tom príručky pre cestovateľov. Keď to porovnáme so severnou časťou Pakistanu, tak to približne zodpovedá skutočnosti. Preto sa aj ja domnievam, že fyzicky bola Šambhala a Oddijana tam, kde to označujú profesori.

Ale čo sa stalo s týmito kráľovstvami, ktoré boli v minulosti také veľmi slávne? Možno viete, že nielen Šambhala a Oddijana, ale celá stredná Ázia boli budhistické krajiny. Potom prišla islamská invázia z Turecka. V mnohých starých tibetských textoch sa hovorí, že príde invázia Turuka. Keď som bol malý, vždy som veril, že existuje druh bytostí, ktorá sa volá Turuka. Ale potom som zistil, že Turuka sú vlastne Turci a v mnohých jazykoch, aj v Taliančine hovoríme Turkia. Turci dobyli nielen Oddijanu, ale aj veľmi slávnou krajinu

nazyvanú Tudža, ktorá je tiež prameňom tibetských tantrických náuk. V dobitých krajinách pozabíjali väčšinu budhistov a tí čo ostali, stáročiami konvertovali. Preto ľudia nemajú predstavu o tom, čo sa vlastne stalo v týchto slávnych krajinách. Keď si zoberieme napr. Kirgiztan, ktorý leží južne od Ruska, alebo Tadžikistan, všetky tieto krajiny sú dnes islamské. Je to veľmi podobné ako v Afganistane. Ešte aj v súčasnosti sa tam nachádza mnoho sôch buddhov a bódhisatvov. Nikto, ani miestni ľudia nevedia prečo sú tam. Je to preto, lebo v dávnych dobách to boli všetky budhistické krajiny. S Oddijanou a Šambhalou to bolo takto. Toto je to, čo viem.

Otázka: Chcem požiadať Rinpočeho, či by nám nepovedal niečo o jóge spánku? Ako môžeme spánok využiť na meditáciu ?

ČhNN: Ak používate snovú jógu, stanete sa bdelymi vo svojich snoch. Neprihodí sa vám to iba občas, ale naozaj sa s tým dobre oboznámite. Keď ste sa s tým oboznámili, môžete to využívať pre prax. Existuje veľa metód a praxí, ktoré sa nedajú jednoduchým spôsobom používať v bežnom živote. Ale v sne to môžeme ľahko urobiť. Prečo? Lebo v sne nie sme závislí na fyzickom tele. Cez deň všetky naše zmyslové vnemy závisia od zmyslových orgánov. V sne nám funguje taký druh mysle, ktorá sa nazýva mentálne telo. Znamená to, že myseľ je zložená z piatich alebo šiestich zmyslových vedomí. Už nie sme závislí na fyzickom tele a preto máme sedem krát väčšiu jasnosť mysle. Týmto spôsobom môžeme získať skúsenosti na veľmi vysokej úrovni. Skúsenosti získané snovou praxou na nás vplývajú aj počas dňa. Vo svojom učení Buddha povedal: "Všetko je v skutočnosti nereálne. Iba ako veľký sen." Znamená to, že náš život je iba ako veľký sen. Keď máme toto poznanie živé, potom máme menej pripútanosti, menej strachu, menej napätia, máme oveľa menej problémov. Ak sa dobre oboznámite s praxou snov, potom sa to prejaví automaticky, samé od seba. Preto je prax snov pre život veľmi, veľmi užitočná. Ak robíte snovú prax, potom rozviniete sny jasnosti. Sny jasnosti sú spojené hlavne s našou súčasnou situáciou a budúcnosťou. Niekedy to praktikujúcim veľmi pomáha. Ak máte napríklad nejaké problémy, môžete ich v sne objaviť a to môže byť užitočné.

Otázka: Zdravím majstra. Chcel by som ho požiadať, ako by zhodnotil na základe svojho duchovného rastu, ako on vnímal odkrývanie nekonečného potenciálu počas doby keď prijímal učenie a teraz, keď ho dáva. Ako by popísal tento lavínovitý proces. Fero z Košíc. Ďakujem.

ČhNN: Nepotrebuje nič posudzovať. To nie je podstatné. Ak spravíte určitý pokrok, cítite to. Vidíte to konkrétne na vašich skúsenostiach. Väčšina posudzovaní sú naše fantázie. Naša myseľ je ako opica. Opica sa nikdy nezastaví, stále niečo robí. Podobne aj naša myseľ. Mysleľ neustále hodnotí: "Ó, áno to je dobré! To je zlé!" Neustále myslíme a posudzujeme. Ale rozvoj našej jasnosti a zväčšovanie poznania sa vždy manifestuje ako niečo konkrétne. Niektorí ľudia sa ma pýtajú " Ak som osvietený, ako to zistím?" Aké osvietenie, keď to sami neviete? Keď sa nič nedeje, tak to znamená, že nie ste osvietení.

Otázka: Má vytlačenie buddhizmu islamom z Afganistanu a Pakistanu a aj okupácia Tibetu Čínou karmické pozadie? Ak áno, aké?

ČhNN: Tento druh problémov je vždy spojený s karmou. Neexistuje nič bez príčiny, čo by sa neskôr prejavilo ako následok.

Otázka: Chcem sa spýtať na presnú definíciu pojmu Buddha. Zachová si osoba, ktorá dosiahne plné buddhovstvo svoju osobnú identitu, alebo je Buddha podstatou každej mysle a všetci Buddhovia minulosti sú jedno?

ČhNN: Buddha znamená osvietená bytosť. Keď myslíme v pojmoch jeden alebo mnoho, je to naša dualistická vízia. Ak žijeme v dualistickej vízii, potom máme takéto predstavy. Ale keď sme za tým, aj takéto predstavy zmiznú. Podstata všetkých osvietených bytostí je rovnaká. Ale to, že je rovnaká, neznamená ako v bežnom chápaní, že všetko sa stane jedným. Sú za pojmami jeden, alebo veľa. Osvietené bytosti a ich múdrosť sa prejavuje rôznym spôsobom. Ako sa prejavujú, môžeme porozumieť na príklade: Keď chceme získať siddhi intelektu, čo robíme? Napr. prax Maňdžuśrího. Ak potrebujeme dlhý život, potom robíme Buddhu Amitájusa. Ale v skutočnosti osvietené bytosti Maňdžuśrí aj Buddha Amitájus majú rovnakú kvalitu a kvantitu múdrosti. Keď však ešte boli na ceste, ako sme teraz my, vytvárali si rôzne zväzky a vzťahy s cítiacimi bytosťami. Preto aj teraz, keď sú plne realizovaní, ich múdrosť pracuje rôznym spôsobom. Keď sa na relatívnej úrovni hovorí, že všetko sa stáva jedným, treba pochopiť, že to nie je správne. Dôležité je aby sme vedeli, e pojmy jeden alebo mnoho sú predstavy vychádzajúce z dualistickej vízie.

Otázka: V procese umierania, keď niekto cez osvietenú bytosť dosiahne nirvánu, zapamätá si posledné vedomie v rámci toho duchovného vývoja?

ČhNN: Nedá sa povedať, že by si niečo zapamätal. Ale keď je niekto osvietený, znamená to, že tento človek má nekonečne veľké poznanie, porozumenie, hovoríme, že je vševedúci. Pretože osvietené bytosti majú nekonečnú kvalitu a kvantitu múdrosti. Nezávisí na našej bežnej situácii.

Otázka: Sú si aj rastliny vedomé svojho utrpenia ?

ČhNN: Z pohľadu buddhizmu si nemyslíme, že rastliny sú ako ľudia, alebo iné cítiace bytosti. Rastliny majú svoj život, ale nemajú vedomie. Je tam vedomie, alebo zoskupenie vedomia, ale nie je tam individualita. Toto je pohľad buddhizmu.

Otázka: Mahátmá?

ČhNN: Toto slovo máme aj v Dzogčhene, považuje sa za niečo, čo je v našom reálnom potenciáli, čo je dokonalé. To je vysvetlenie, ktoré môžeme podať z hľadiska Dzogčhenu.

ČhNN: O.K., ak už nemáte žiadne otázky, nie je potrebné, aby ste hľadali ďalšie. Pretože otázky sú výsledkom používania našej mysle. Hľadanie nových otázok nikdy neskončí. Tak myslím, že to stačí. Ďakujem vám všetkým za pozornosť.

Bratislava, 9. október 2002